

Atocion rupestre

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/Etymologie

De huidige wetenschappelijke naam *Atocion rupestre* is het resultaat van een recente taxonomische herziening waarbij het geslacht *Silene* werd opgesplitst. De soort werd oorspronkelijk beschreven door Linnaeus als *Silene rupestris*. De soortnaam *rupestre* is afgeleid van het Latijnse woord *rupestris*, wat letterlijk "op rotsen groeiend" of "uit de rotsen" betekent, een directe verwijzing naar de natuurlijke habitat van de plant op kliffen en rotsachtige uitstulpingen. De geslachtsnaam *Atocion* is minder duidelijk in zijn etymologische oorsprong, maar vertegenwoordigt een afsplitsing van verwante geslachten binnen de anjerfamilie.

Taxonomie

- Domein: Eukaryota
- Rijk: Plantae
- Orde: Caryophyllales
- Familie: Caryophyllaceae (Anjerfamilie)
- Geslacht: *Atocion*
- Soort: *Atocion rupestre*

Synoniemen

Vanwege de taxonomische verschuiving van *Silene* naar *Atocion* en eerdere interpretaties, kent *Atocion rupestre* verschillende synoniemen, waaronder:

- *Silene rupestris* L. (Basionym)
- *Cucubalus saxatilis* Lam.
- *Minjaevia rupestris* (L.) Tzvelev
- *Oncernum rupestre* (L.) Dulac
- *Silene alpestris* Willd. ex Nyman
- *Silene kaulfussii* Spreng.
- *Silene rupestris* var. *alpestris*

Variëteiten en Cultivars

Atocion rupestre is in de eerste plaats een wilde alpiene soort. Er zijn in de botanische literatuur verschillende vormen en variëteiten beschreven, vaak gerelateerd aan kleine morfologische verschillen in het wild, maar deze zijn zeldzaam in de handel als specifieke cultivars:

- *Silene rupestris* f. *depauperata*: Een in het wild beschreven vorm die wijst op een kleinere, vermagerde groeiwijze, vaak als gevolg van zeer ongunstige omstandigheden.
- *Silene rupestris* f. *latifolia*: Een vorm met bredere bladeren dan de typische, smalle bladeren van de soort.
- *Silene rupestris* var. *linearifolia*: Een variëteit met zeer smalle, bijna lijnvormige bladeren.
- *Silene rupestris* var. *major*: Een grotere variëteit of een selectie met een meer robuuste groei.
- *Atocion rupestre* wordt voornamelijk verhandeld als de pure soort en er zijn weinig benoemde, officieel geregistreerde cultivars specifiek voor de tuinbouw. De plant wordt echter gewaardeerd als een uitstekende rotsplant. Selecties voor een puurdere witte of roze bloemkleur komen informeel voor in alpiene kwekerijen.

Familie

Atocion rupestre behoort tot de familie Caryophyllaceae, de Anjerfamilie. Deze familie omvat veel bekende tuin- en wilde planten, waaronder anjers (*Dianthus*), zeepkruiden (*Saponaria*) en de andere soorten uit het geslacht *Silene*, waaruit *Atocion* recentelijk is afgesplitst. Kenmerkend voor de familie zijn de tegenoverstaande bladeren en de bloemen met vijf vaak ingesneden kroonbladeren.

Hoogte

Dit is een kleine, tapijtvormende tot opgaande vaste plant. De stengels zijn slank en vaak rechtopstaand. De hoogte van de plant varieert van 5 tot 25 centimeter, afhankelijk van de groeiplaats en de vochtigheidsgraad. In zeer schrale rotskloven blijft de plant aan de lage kant.

Bloemkleur

De bloemen zijn meestal wit tot lichtroze of rozeachtig van kleur. Ze zijn klein, met een diameter van 6 tot 10 millimeter, en hebben vijf kroonbladeren die typisch een ingesneden of licht ingekeept uiteinde hebben. De bloemen staan in een losse, dichotome (gevorkte) pluim.

Bladkleur

De bladeren zijn over het algemeen groen tot blauwgroen (*glaucus*). Ze zijn smal, lancetvormig tot spatelvormig, en vaak bedekt met een dunne, wasachtige laag die helpt tegen uitdroging in de ruige alpiene omgevingen. De bladeren van de plant zijn overwegend onbehaard (*glabrous*).

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Atocion rupestre* loopt typisch van de vroege zomer tot de vroege herfst. In zijn natuurlijke habitat, zoals in de Franse Alpen, bloeit de plant van juni tot september. De lange bloeiperiode maakt het een waardevolle plant voor rotstuinen.

Standplaats

De plant is bij uitstek een rotsplant die gedijt op goed gedraineerde, schrale en vaak zure (siliceuze) bodems. In de natuur wordt hij gevonden op granieten platen en rotsachtige richels, wat duidt op een sterke voorkeur voor niet-kalkhoudende grond. Een locatie in de volle zon is ideaal, omdat de plant een hekel heeft aan natte, slecht doorlatende grond, vooral in de winter.

Herkomst

Atocion rupestre is inheems in de bergketens van Europa. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van de Pyreneeën en de Alpen in Zuid-Europa tot in Scandinavië (Lapland) in het noorden, en delen van de Apennijnen. Hij groeit op hoogtes variërend van 600 tot 3000 meter.

Soort gewas

Het is een kruidachtige, meerjarige plant (vaste plant). Vanwege de compacte, rotsminnende aard wordt het in de tuinbouw beschouwd als een alpiene plant of rotsplant, zeer geschikt voor rotstuinen, stenen muren en troggen.

Vermeerderingswijze

Atocion rupestre kan succesvol vermeerderd worden uit zaad, en verspreidt zich in de natuur ook door uitzaaiing. Zaden van alpiene soorten kunnen baat hebben bij een koude stratificatie om de kiemrust te doorbreken. Daarnaast is de plant te vermeerderen door deling van volwassen pollen in het voorjaar of door het nemen van stekken.

Klimaatzone (USDA-zones)

Atocion rupestre is een winterharde alpiene plant. Hoewel exacte USDA-zones per literatuurbron kunnen variëren, wordt de plant geschikt geacht voor zones 3 tot 7 of 8, wat aangeeft dat hij uitstekend bestand is tegen zeer strenge winters, mits hij op een goed gedraineerde plek staat.

Insecten

Als bloeiende bergplant trekt *Atocion rupestre* verschillende insecten aan voor de bestuiving, waaronder kleine bijen en vliegen. De plant zelf heeft weinig last van ernstige plagen. Het voornaamste gevaar voor de plant in tuinomgevingen is wortelrot, veroorzaakt door een teveel aan vocht en een gebrek aan drainage, wat de weerstand tegen ziekten en plagen kan verlagen.

Bronvermelding

-
- https://en.wikipedia.org/wiki/Atocion_rupestre
 - https://www.researchgate.net/publication/262833396_Taxonomic_revision_of_Atocion_and_Viscaria_Sileneae_Caryophyllaceae
 - <https://pierrelaszlo.com/science/plants/atocion-rupestre-caryophyllaceae/>
 - <https://www.gbif.org/species/3816070>
-

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Atocion</i> (nieuwe geslachtsnaam), <i>rupestre</i> (Latijn voor "op rotsen groeiend", verwijzend naar de habitat).
Taxonomie	Domein: Eukaryota, Rijk: Plantae, Clade: Tracheophyta, Clade: Angiospermae, Clade: Eudicotyledoneae, Orde: Caryophyllales, Familie: Caryophyllaceae, Geslacht: <i>Atocion</i> , Soort: <i>Atocion rupestre</i> .
Synoniemen	<i>Silene rupestris</i> L., <i>Cucubalus saxatilis</i> , <i>Minjaevia rupestris</i> , <i>Oncernum rupestre</i> , <i>Silene alpestris</i> .
Variëteiten en Cultivars	<i>Silene rupestris</i> f. <i>depauperata</i> , <i>S. rupestris</i> f. <i>latifolia</i> , <i>S. rupestris</i> var. <i>linearifolia</i> , <i>S. rupestris</i> var. <i>major</i> (weinig formele cultivars in de handel).
Familie	Caryophyllaceae (Anjerfamilie).
Hoogte	5 tot 25 centimeter.
Bloemkleur	Wit tot lichtroze of rozeachtig.
Bladkleur	Groen tot blauwgroen.
Bloeiperiode	Juni tot september (vroeg zomer tot vroege herfst).
Standplaats	Volle zon, goed gedraineerde, schrale, zure (siliceuze), rotsachtige grond.
Herkomst	Bergketens van Europa, van de Pyreneeën en Alpen tot Scandinavië.
Soort gewas	Meerjarige plant, alpiene plant, rotsplant.
Vermeerderingswijze	Zaaien (met koude stratificatie), delen, stekken.
Klimaatzone (USDA-zones)	USDA zones 3 t/m 7 of 8.
Insecten	Trekt bijen en vliegen aan voor bestuiving; weinig gevoelig voor plagen.